

Chórismos jinak

Patočka někdy krátce po válce napsal, že moderní výklady platónské „Ideje“ dovedou zachránit a pochopit skoro všechno krom chórismu, oddělenosti idejí od naší reality. Sám pak považuje za důležité porozumět, proč právě chórismos, oddělení, izolace, je důležitý fenomén, který nelze ignorovat a umlčet (Negat. Platonismus, 1990, str. 46). Toto místo (a kontext) se pro mne stalo velkou inspirací (či spíše další podporou) při pokusech o pochopení přechodu mezi nitrem a vnějškem resp. mezi nepředmětnou a předmětnou skutečností v rámci integrity události-subjektu. Že mezi vnitřní stránkou události a mezi jejím vnějškem, tj. její stránkou vnější je jakási „přehrada“, nelze nevidět ani přehlížet; na druhé straně není ani nejmenší pochyby o tom, že tato přehrada není ničím nepřekročitelným a zejména nikoli neměnně trvalým, krátce „absolutním“. Nejde o dvě „oblasti“ ani „sféry“, které by zůstávaly a setrvaly v nepřekročitelné oddělenosti a odloučenosti, nýbrž o „oblasti“ ustavičně znovu a znovu spojované jednotlivými akty zvnějšnění a zvnitřnění (resp. zvnějšňování a zvnitřňování). Avšak aby bylo možno toto dějové, událostné překračování z jedné do druhé nějak pojmově, je třeba se rozloučit s „metafyzickým“ myšlením, tj. s myšlením, které všechno zpředměťuje, převrací v „předmět“ nebo mu aspoň předmětnost připisuje; krátce a stručně pověděno, jde o nový způsob myšlení, totiž o myšlení v čase a s časem, s časovostí. Vztahy mezi nepředmětností a předmětností je třeba důsledně „myslet“ („mínit“ a myšlenkově uchopovat) jako vztahy časové. A tu je třeba vzít vážně na vědomí, že tyto vztahy zásadně, principiálně nejsou symetrické, nýbrž že základní a převládající tendencí či směrem je přechod (či přecházení) z nitra navenek, od nepředmětnosti k zpředmětnění (zpředměťňování). Naproti tomu tendence či směr opačný, protichůdný je naprosto neodlučně spjat s aktivitou (přesně s jednotlivými akty a jejich výsledky a relikty) jednotlivých subjektů, a představuje tak tendenci na první pohled (a tedy zdánlivě) převažující, protože nápadně se třeba našemu vnímání (ale reaktivitě událostí-subjektů obecně) „dávající“ či přímo „vnucující“. Vše pouze „vnitřní“ neboli „nepředmětné“ zůstává nutně – bez nezbytné účasti aktivních událostí-subjektů – pouhou virtualitou, která nemá vlastní schopnost se „realizovat“ (se také předmětně uskutečnit). A naproti tomu vše předmětné (a tady je rovněž asymetrie: ryzí předmětnost není možná, může být pouze míněna či konstruována, např. jako „idealita“. A i ve světě (či ve sféře, v oblasti) konkrétních (konkrescentních) skutečností, v tzv. „našem světě“, dosahuje v některých případech jen větší nebo menší relativní setrvačnosti (avšak nikdy setrvačnosti naprosté, nýbrž vždycky více nebo méně postupně narušované jakousi rychlejší nebo pomalejší degradací).

(Písek, 150207-1.)